

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

_____ вересня _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія міжнародних відносин

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітньо-професійна програма:

Міжнародні відносини,

суспільні комунікації та регіональні студії

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин». Одеса: ОНУ, 2022. 14 с.

Розробники: **Дубовик Володимир Алімович, к.політ.наук, доцент.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "29" серпня 2022 р.
Завідувач кафедри [підпис] (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОППМіжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
[підпис] (Ірина МАКСИМЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин,
політології та соціології
Протокол № 1 від. "30" 08 2022 р.
Голова НМК [підпис] (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "25" 08 2023 р.
Завідувач кафедри [підпис] (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол № 1 від. "29" 08 2024 р.
Завідувач кафедри [підпис] (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

**1. Опис навчальної дисципліни
«Теорія міжнародних відносин»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору	
		Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й	-й
		Лекції	
		18 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу дати загальне та цілісне знання щодо еволюції теоретичних та концептуальних поглядів на міжнародні відносини.

Завдання курсу полягають у вивченні студентами: основних етапів еволюції науки про міжнародні відносини; основних концепцій міжнародних відносин, що вони з'являлись на різних проміжках історичного розвитку; основних напрямків методологічних дискусій у рамках науки про міжнародні відносини; особливостей традиційних підходів до вивчення міжнародних відносин; специфіки розвитку модерних концепцій міжнародних відносин; теоретичних засад міжнародної політики України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Еволюція теорії міжнародних відносин від давніх часів до Першої світової війни

Тема 1. Тракткування міжнародних відносин у давні часи.

Особливості аналізу міжнародних відносин у Давньому Китаї. Легісти. Конфуцій. Мо-цзи та моїсти. Каутілья. Платон та Аристотель. Внесок Фуکیدіда у розвиток науки про міжнародні відносини. Зародження реалістської парадигми.

Тема 2. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 1).

Розвиток ставлень до міжнародних відносин у період Ренесансу. Еразм Роттердамський. Внесок Н. Макіавеллі у розвиток реалістської парадигми. Ф. Джикьярдіні. Гуго Гроцій та становлення міжнародно-правового підходу.

Тема 3. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 2).

Класичний ліберальний підхід та його трактування міжнародних відносин. У. Пенн, Д. Юм, Дж. С. Мілл, А. де Токвіль. Т. Пейн, Т. Джефферсон, Ж.-Ж. Руссо. Ідея впливу державного устрою на міжнародні відносини. Місце Т. Гоббса у розвитку науки про міжнародні відносини, подовження реалістської парадигми.

Тема 4. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 3).

Вплив формування націй та національних держав на міжнародні відносини. Класичний націоналізм та міжнародні відносини. Й.Г. Фіхте, Ф. Гегель, О. фон Бісмарк. Дж. Мадзіні.

Класова доктрина міжнародних відносин. К. Маркс. Класова боротьба та міжнародні відносини. К. Каутський. Дж. Гобсон. В. Ленін.

Тема 5. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 4).

Геополітичний підхід до міжнародних відносин. Класики геополітики: Ш. Монтеск'є, А. Мехен, Х. Маккіндер, Н. Спайкман, К. Хаусхофер.

Тема 6. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 5).

Біологічні, фізіологічні трактування міжнародних відносин. Біхевіоризм. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розуміння міжнародних відносин. Соціал-дарвінізм. Внесок З. Фрейда. Категорії агресії та фрустрації. Розвиток напрямку у роботах Е. Гловера, Г. Ласуелла, К. Лоренца.

Змістовий модуль II. Теорія міжнародних відносин у новітній час

Тема 7. Школа «політичного ідеалізму».

Основні принципи «політичного ідеалізму»: моралізм, оптимізм та універсалізм. Принцип колективної безпеки. Постулат ролі міжнародного права та наголошення на значенні міжнародних організацій. Поняття міжнародного співтовариства, спільних інтересів.

Тема 8. Школа «політичного реалізму».

Природній стан міжнародних відносин за «політичними реалістами». Державницький характер класичного реалізму. Категорії сили (power) та безпеки як ключові. Імператив національно-державних інтересів. Баланс сили. Дилема безпеки. Розвиток реалізму на сучасному етапі.

Тема 9. Системний підхід до міжнародних відносин.

Специфіка системного підходу до вивчення міжнародних відносин. Головні принципи системного аналізу. Структура системи. Категорії середи, базиса та надбудови. Поняття елементів, центрів сили та центросилових взаємовідносин. Закон гомеостазису системи. Типологія систем міжнародних відносин.

Тема 10. Функціоналізм та нові теоретичні концепції.

Теоретичні підвалини концепції функціоналізму. Д. Мітрані. Акцент на пошук шляхів до співробітництва. Заклик до деполітизації міжнародних відносин. Наголос на необхідності відходу міжнародних відносин від суто міждержавних. Будівництво відносин з низу до гори. Поступовість реформування міжнародних відносин. Концепція «спільного проекту». Нові теоретичні концепції.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	пр	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
Змістовий модуль I. Еволюція теорії міжнародних відносин від давніх часів до першої світової війни										
Тема 1. Трактатування міжнародних відносин у давні часи.	12	2	2	-	8					
Тема 2. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 1).	8	2	-	-	6					
Тема 3. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 2).	12	2	2	-	8					
Тема 4. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 3).	12	2	2	-	8					
Тема 5. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 4).	12	2	2	-	6					
Тема 6. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 5).	8	2	-	-	6					

Разом за змістовим модулем 1	62	12	8	-	42					
Змістовий модуль II. Теорія міжнародних відносин у новітній час.										
Тема 7. Школа «політичного ідеалізму».	6	2	-	-	4					
Тема 8. Школа «політичного реалізму».	2	2	2	-	4					
Тема 9. Системний підхід до міжнародних відносин.	4	-	-	-	4					
Тема 10. Функціоналізм та нові теоретичні концепції.	8	2	2	-	6					
Разом за змістовим модулем 2	28	6	4	-	18					
Усього годин	90	18	12		60					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Темипрактичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теорія міжнародних відносин у давні часи Питання для обговорення 1. Особливості школи аналізу міжнародних відносин в Давньому Китаї. 2. «Артхашастра» Каутільї та міжнародні відносини. 3. Зародження реалістичної парадигми.	2
2	Тема 2. Класичний лібералізм та міжнародні відносини Питання для обговорення 1. Зародження ліберальної парадигми та її еволюція. 2. Особливості ліберальних підходів у працях мислителів Нового часу: спільне та відмінне.	2
3	Тема 3. Міжнародні відносини та класичний націоналізм, класовий підхід Питання для обговорення 1. Вплив формування націй та національних держав на міжнародні відносини. 2. Засади класичного націоналізму в працях Й.Г. Фіхте, Ф. Гегель, О. фон Бісмарк. Дж. Мадзіні. 3. Трактатування ролі війни та миру в міжнародних відносинах. 4. Класова доктрина міжнародних відносин.	2
4	Тема 4. Геополітичний підхід до міжнародних відносин	2

	Питання для обговорення 1. Географічний детермінізм: засади та еволюція. 2. Геополітичні концепції: класичні та сучасні підходи.	
5	Тема 5. «Політичний ідеалізм» та «політичний реалізм» як базові теоретичні парадигми Питання для обговорення 1. Еволюція теорії «політичного реалізму». 2. Ключові категорії «політичного реалізму». 3. Основні принципи «політичного ідеалізму». 4. Неореалізм та неолібералізм.	2
6	Тема 6. Системний підхід до міжнародних відносин. Функціоналізм Питання для обговорення 1. Головні принципи системного аналізу. 2. Система та її структура. 3. Типологія систем міжнародних відносин. 4. Концепція функціоналізму та міжнародні відносини.	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Тема 1. Трактатування міжнародних відносин у давні часи. <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Школа легістів про міжнародні відносини. 2. Конфуцій та зовнішня політика. 3. Мо-цзи про міжнародні відносини. 4. Принципи зовнішньої політики та міжнародних відносин в трактаті Каутільї «Артхашастра» 5. Фуکیدід «Пелопонеська війна».	8
2	Тема 2. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 1). <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Християнський гуманізм Еразма Роттердамського. 2. Н. Макіавеллі і Ф. Джикьярдіні та розвиток реалістської парадигми. 3. Гуго Гроцій та його праці про право в міжнародних відносинах.	6
3	Тема 3. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 2). <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Ідеї державного договору та його роль у міжнародних відносинах. 2. Розвиток ідей про вічний мир у міждержавних відносинах. 3. Томас Гоббс та праця «Левіафан».	8
4	Тема 4. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 3). <i>Питання для самостійної підготовки</i> 1. Німецький підхід до міжнародних відносин (Й.Г. Фіхте, Ф. Гегель, О. фон Бісмарк). 2. Класова боротьба та міжнародні відносини: К. Маркс, К. Каутський. Дж. Гобсон.	8
5	Тема 5. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 4). <i>Питання для самостійної підготовки</i>	6

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ш. Монтеск'є та його праця «Про дух законів». 2. Засновники геополітичного підходу та їх основні постулати. 3. А. Мехен, Х. Маккіндер, Н. Спайкман, К. Хаусхофер по чинники міжнародних відносин. 	
6	<p>Тема 6. Теорія міжнародних відносин у період нового часу (частина 5). <i>Питання для самостійної підготовки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біологічні, фізіологічні трактування міжнародних відносин. 2. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розуміння міжнародних відносин. 3. Розвиток напрямку у роботах Е. Гловера, Г. Ласуелла, К. Лоренца. 	6
7	<p>Тема 7. «Політичний ідеалізм» <i>Питання для самостійної підготовки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль моралі в міжнародних відносин. 2. Міжнародне право в міжнародних відносин. 3. Поняття міжнародного співтовариства, спільних інтересів. 	4
8	<p>Тема 8. «Політичний реалізм» <i>Питання для самостійної підготовки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Г. Моргентау «Політика між націями». 2. Неореалізм та його підходи до міжнародних відносин. 3. К. Уолтц «Людина, держава і війна: теоретичний аналіз» і «Теорія міжнародної політики». 	4
9	<p>Тема 9. Системний підхід <i>Питання для самостійної підготовки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка системного підходу до вивчення міжнародних відносин. 2. Ієрархія міжнародних систем. 3. Особливості еволюції міжнародних систем. 	4
10	<p>Тема 10. Функціоналізм та нові теоретичні концепції <i>Питання для самостійної підготовки</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Д. Мітрані і розвиток функціонального підходу до міжнародних відносин. 2. Е. Хаас та його підходи до міжнародних відносин. 3. Концепція «спільного проекту». 4. Сучасні підходи та концепції міжнародних відносин. 	6
	<p><i>Один реферат з вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.</i> <i>Обсяг реферату: 12 сторінок.</i> <i>Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни.</i> <i>Вимоги до виконання та оцінювання:</i> основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Велими важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Велими важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виноску у тексті прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.</p>	
	Разом	60

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; дебати; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

10. Форми контролю та методи оцінювання

Методи поточного/періодичного контролю: поточне тестування, усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Підсумковий контроль: іспит (в усній формі).

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за національною шкалою

Теоретична підготовка

Практична підготовка

Відмінно

Здобувач освіти

володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних висловів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

може аргументовано обрати адекватний спосіб виконання завдання, оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	достатньо володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає і під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; аналізує навчальну інформацію, але допускає окремі неточності та незначні помилки	правильно вирішив більшість завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює свідкові ознаки вивченого; невміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні формовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Теорія міжнародних відносин як наукова і академічна дисципліна.
2. Вклад «Одеської школи» вчених-міжнародників в розвиток науки про міжнародні відносини.
3. Еволюція уявлень про міжнародні відносини в Стародавньому світі.
4. Особливості аналізу міжнародних відносин у Давньому Китаї.
5. Трактатування міждержавних відносин у Давній Греції.
6. Фулідід і проблеми міжнародних відносин.
7. Розвиток ставлень до міжнародних відносин у період Ренесансу.
8. Гуго Гроцій та становлення міжнародно-правового підходу.
9. Класичний ліберальний підхід та його трактування міжнародних відносин.
10. Класичний націоналізм і проблеми міжнародних відносин.

11. Еволюція реалістичної парадигми в період Нового часу.
12. Еволюція науки про міжнародні відносини в епоху Нового часу.
13. Особливості системного підходу до аналізу міжнародних відносин.
14. Марксистський підхід до міжнародних відносин.
15. Геополітичний підхід до міжнародних відносин.
16. Біологічний, біхевіористський підхід до міжнародних відносинам. Вплив ідей З.

Фрейда.

17. Школа «політичного реалізму» в теорії міжнародних відносин.
18. Школа «політичного ідеалізму» в теорії міжнародних відносин.
19. Порівняльний аналіз основних положень шкіл «Політичного ідеалізму» і

«політичного реалізму».

20. Особливості психологічного підходу до міжнародних відносинам. Концепція сприйняття.

21. Структура системи міжнародних відносин. Особливості сучасної структури міжнародних відносин.

22. Концепція функціоналізму в сучасній теорії міжнародних відносин.
23. Сучасні підходи та концепції міжнародних відносин.
24. Глобалізація в міжнародних відносинах.
25. Глобальні проблеми сучасності.
26. Міжнародний тероризм як одна з основних глобальних проблем сучасності.
27. Основні проблеми регіональної системи міжнародних відносин Близького і

Середнього Сходу.

28. Основні доктрини та концепції сучасної зовнішньої політики США (1990-ті роки - початок ХХІ століття).

29. Еволюція основних концепцій американської зовнішньої політики в період після Другої світової війни.

30. Теоретичні основи міжнародних відносин і зовнішньої політики незалежної України.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний/періодичний контроль										Індивідуальне завдання	Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	30	20	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	

60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Дубовик В. А. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин». Одеса: ОНУ. 2022. 16 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Капитоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги - XXI, 2019. 271 с.
2. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи та глобальний розвиток. К., 2004. 312 с.
3. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин. 4-е вид. К.: Знання, 2011. 406 с.
4. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин. 3-тє вид. доповн. та випр. Львів: Новийсвіт – 2000, 2007. 360 с.
5. International Relations Theories: Discipline and Diversity / Eds. by Dunne T., Kurki M., and Smith S. 4th ed. New York: Oxford University Press, 2016. 400 p.
6. Kegley C., Wittkopf E. World politics: trend and transformation. N.Y., 2013. 594 p.
7. Viotti P. R., and Kauppi M.V. International Relations Theory. 6th ed. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2019. 170 p.

Рекомендована

1. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин : курс лекцій. Львів, «Світ». 1995. 144 с.
2. Barnett M., Duvall R. Power in International Politics. *International Organization*. 2005. Vol. 59, No. 1. P. 39-75
3. Dougherty J.E., Pfaltzgraff R.L. Contending theories of international relations: a comprehensive survey. N.Y., 1990. 706 p.
4. Holsti K.J. International politics: a framework for analysis. Englewood Cliffs, 1994. 432 p.
5. Hughes B. Continuity and change in world politics: the clash of perspectives. Englewood Cliffs, 1991. 554 p. Genest M. A. Conflict and Cooperation: Evolving Theories of International Relations. 2d ed. Belmont, CA: Wadsworth, 2004. 528 p.
6. Holsti K. J. The Concept of Power in the Study of International Relations. *Background*. 1964. Vol. 7, No. 4. P. 179-194.
7. Kegley C. Jr., Blanton S. L. World Politics: Trend and Transformation. 16th ed. Boston: Wadsworth, 2016. 592 p.
8. Snyder J. One World, Rival Theories. *Foreign Policy*. 2004. Vol. 145. November/December. P. 52-62.

Інформаційні ресурси

1. Foreign Affairs. URL: www.foreignaffairs.com

2. Center for Strategic and International Studies. URL:www.csis.org